

къщи и дюкяни, без да съобразяват, че може някоя турска шайка да ги нападне и избие. П. Хитов е ужасен от наивността, предупреждава ги какво ги очаква и ги разгонва. Така влиза в ролята си на защитник на българското население при отстъплението. Пренощуват в кортенските лозя. Оттук изпраща разузнавачи за Сливен, Бургас, Варна, Шумен. Със същата цел на 20 юли праща Петър Н. Делиминков през Паничерево, Милево по Средна гора в Ст. Загора.

В Оризаре заварва българина Панайот Рашев от Търново да изнудва турчина хаджи Ибрахим за пари. Хитов прекратява насилието. А Панайот Рашев, за да се оправдае пред руското командване, го обвинява, че е турски шпионин. Така тръгва слухът, че Хитов е турски шпионин, на което руските офицери отговаряли: "Знаем, знаем..."

В това време турчинът, който Хитов е изпратил на разузнаване в Сливен, се завръща и съобщава, че там са известени за падането на Ст. Загора. При новата ситуация Хитов навсякъде предупреждава турците, да не пакостят на българите, защото руските войски пак ще настъпят и ако те имат мирно поведение, няма да пострадат.

На 21 юли на път от Твърдица за Хаинето Хитов с дружината си е арестуван от руски части. Не помага пълномощното му от руския щаб. Чувствайки се крайно унижени и обидени, четниците пристигат в руския щаб при Хаинбоаз. Ген. Гурко се извинява за грешката. Причина за арестуването, е слухът разпространяван от Панайот Рашев.

На 21 юли Хитов с ужас вижда, че боазът е задръстен от обози и топове, а българските селяни от Крива круша, Кортен, Паничерево са разпуснали колите си - около 5 000, и те, насядали, чакат руските войски да преминат прохода, за да се придвижат на север. Разгневен от невежеството им, Хитов пуща коня си между тях и с викове ги предупреждава кой от където може и както може да прехвърля балкана, защото ще ги изколят. Препоръчва им конарчени като знаещи пътя през Лазов боаз, Симова поляна за Първовци.

Хитов силно негодува от факта, че руските войски отстъпват и оставят българското население на заколение. Заявява го и на полк. Артаманов, като изтъква, че те като хайдутини по тези места не са допуснали да бъдат заловени.

В навечерието на падането на Плевен руското командване започва подготовката на зимното руско настъпление за превземането на турския укрепен лагер при Шейново. За обезпечаване разузнаването на тази акция ген. Радецки повиква Панайот Хитов. На 1 декември Панайот Хитов се явява в с. Баевци.¹⁵ Той бил рекомандиран към дивизията на ген. Скобелев, на която оказал съдействие в прехода ѝ по Химитлийската пътека.¹⁶ Изпълнявал и разузнавателни задачи. Така пред боя на Шипка той се появил с хората си източно от селото, като събирал сведения за противника.¹⁷

С това в общи линии е свързана дейността на П. Хитов в Казанлъшкия край до Освобождението.